

Полтавський державний аграрний університет
Факультет обліку та фінансів

**Кафедра фінансів, економічних
досліджень і туризму**

РЕЗУЛЬТАТИ

опитування стейкголдерів

освітньо-професійної програми першого (бакалаврського) рівня освіти «Фінанси, банківська справа та страхування» та освітньо-професійної програми другого (магістерського) рівня освіти «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» Полтавського державного аграрного університету

Реалізація освітньо-професійних програм (далі – ОПП) бакалаврського та магістерського рівнів на кафедрі фінансів, банківської справи та страхування ПДАУ базується на принципі невинного вдосконалення, зокрема, шляхом урахування думок і побажань здобувачів вищої освіти та зовнішніх стейкголдерів. Урахування очікувань зовнішніх стейкголдерів – роботодавців і замовників освітніх послуг дозволяє адаптувати підготовку майбутніх фінансистів до реалій ринку. Практика такої форми взаємодії розпочалася у 2021 році, коли було проведене опитування стейкголдерів, в якому взяли участь 49 респондентів, у січні 2025 року до анкетування долучилися 22 представники професійної спільноти. Черговий етап моніторингу, проведений у грудні 2025 року, охопив 27 стейкголдерів, що свідчить про достатню залученість партнерів кафедри до процесу забезпечення якості освіти. Опитування проводилося онлайн з використанням шаблонів Google Forms.

Аналіз результатів опитування дозволяє простежити стан і динаміку задоволеності стейкголдерів рівнем підготовки фахівців за ОПП першого (бакалаврського) рівня освіти «Фінанси, банківська справа та страхування» та другого (магістерського) рівня за ОПП «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» та визначити пріоритетні напрями подальшої співпраці.

Якісний склад учасників опитування свідчить про охоплення широкого кола фахівців фінансового сектору:

Респонденти (27 фахівців у сфері фінансів, банківської справи та страхування) представляли наступні галузі національної економіки:

- державні й комерційні банки – 7 респондентів, що у відносному виразі становить 25,9 % від загальної кількості опитаних;
- страхові компанії, фінансові установи, біржі – 5 респондентів або 18,5 %;
- Державна податкова служба України, Державна казначейська служба України, органи місцевого самоврядування – 4 особи, 14,8 % опитаних;
- інші суб'єкти господарської діяльності – 11 респондентів або 40,7 %.

Така диверсифікація вибірки опитаних дозволяє стверджувати, що результати анкетування відображають консолідовану позицію як державного, так і приватного секторів економіки щодо якості підготовки фахівців фінансового профілю в ПДАУ.

Відповіді стейкхолдерів на відкрите питання щодо знань, умінь, навичок, компетентностей, якими повинні володіти майбутні фахівці, що навчаються за ОПП «Фінанси, банківська справа та страхування» / «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок», об'єднані в змістовні групи за профілем компетентностей і категоріями навичок, які роботодавці хочуть бачити у випускників (табл. 1).

Таблиця 1

Вимоги стейкхолдерів щодо знань, умінь, навичок, компетентностей випускників першого (бакалаврського) рівня освіти за ОПП «Фінанси, банківська справа та страхування» та другого (магістерського) рівня за ОПП «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

Категорія навичок	Знання, вміння, навички, компетентності випускників	Кількість отриманих відповідей	
		Кількість згадувань	% респондентів, які зазначили відповідні знання та вміння
Професійні знання (Hard Skills)	Основи фінансової теорії, банківська система, кредитування та фондовий ринок	14	51,9
	Знання профільного законодавства, податкового кодексу та нормативної бази	9	33,3
	Розуміння роботи страхових, інвестиційних інструментів та оцінка ризиків	7	25,9
	Бухгалтерський облік та складання фінансової звітності	5	18,5

Категорія навичок	Знання, вміння, навички, компетентності випускників	Кількість отриманих відповідей	
		Кількість згадувань	% респондентів, які зазначили відповідні знання та вміння
Технічні та цифрові навички	Глибоке знання MS Excel (складні формули, зведені таблиці, аналіз масивів даних)	11	40,7
	Навички роботи з Power BI, фінтех-технологіями та цифровими інструментами	4	14,8
	Здатність до швидкого опанування спеціалізованого (корпоративного) ПЗ	3	11,1
Особистісні якості (Soft Skills)	Аналітичне мислення, здатність до системного аналізу даних	12	44,4
	Комунікабельність: навички ділового спілкування, переговорів та етика	10	37,0
	Відповідальність, точність, уважність до деталей та дисципліна	9	33,3
	Стресостійкість та вміння працювати в умовах багатозадачності	5	18,5

Дані засвідчують, що кожен другий роботодавець (51,9 %) зазначив як базову вимогу знання банківської та кредитної систем. Майже половина опитаних (44,4 %) вважають важливим наявність аналітичного мислення, що корелює з запитом на володіння цифровими інструментами аналізу даних (40,7 %).

Найбільш затребуваним фахівцем за версією стейкхолдерів є випускник, який поєднує фундаментальну фінансову підготовку (14 згадувань) із аналітичним мисленням (12 згадувань) та високим рівнем володіння MS Excel (11 згадувань). Вимоги до Soft Skills фахівця стейкхолдери вважають не менш важливими за професійні знання. Варто також відзначити запит на навички дистанційної комунікації та спілкування, ведення переговорів та клієнтоорієнтованість.

Відповідь на запитання «Чи забезпечує ОПП «Фінанси, банківська справа та страхування» формування тих компетентностей, які потрібні фахівцям для ефективної роботи на Вашому підприємстві (в установі/організації)?» оцінювалася за шкалою від 1 (не забезпечує) до 5 (повністю забезпечує) (рис. 1).

Відповіді розподілилися наступним чином: 17 осіб (63,0 %) – 5 балів, тобто повністю забезпечує; 9 осіб (33,3 %) – 4 бали; 1 особа (3,7 %) – 3 бали. Відповідей «не забезпечує» не було. Отже, середня оцінка відповіді на це запитання – 4,6 бала, що відповідає рівню попереднього опитування і дещо перевищує середню оцінку

за результатами опитування 2022 року – 4,2 бала. Це вказує на високу відповідність освітніх програм потребам ринку праці: 96,3% роботодавців підтверджують, що програма формує саме ті компетентності, які потрібні для ефективної роботи.

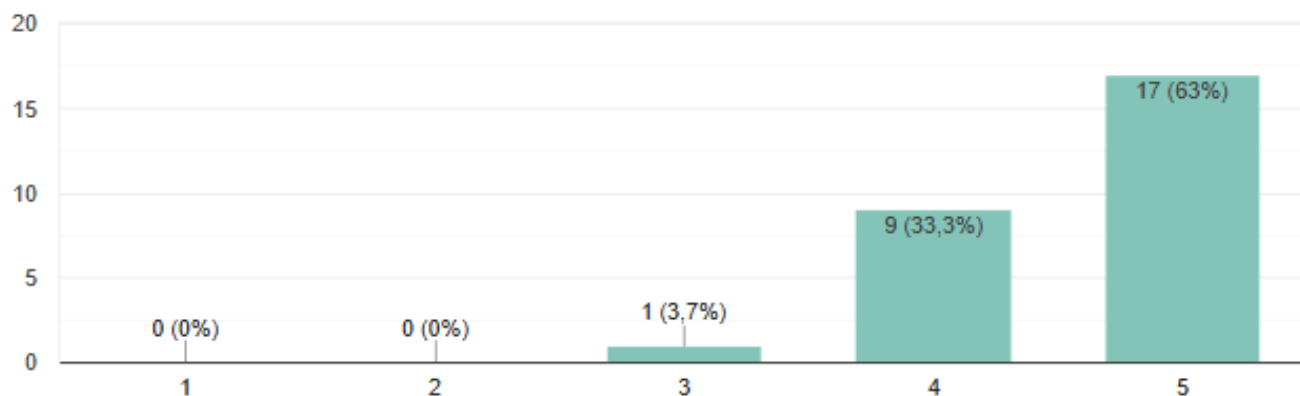

Рис. 1. Оцінка рівня формування компетентностей, які потрібні фахівцям для ефективної роботи ОПП Фінанси, банківська справа та страхування / Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

Актуальність та необхідність для регіону підготовки фахівців за ОПП Фінанси, банківська справа та страхування / Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок респонденти оцінювали за шкалою від 1 (неактуальна й непотрібна) до 5 (дуже актуальна та дуже потрібна). На це питання 100% респондентів дали позитивну оцінку 4 або 5 балів (рис. 2).

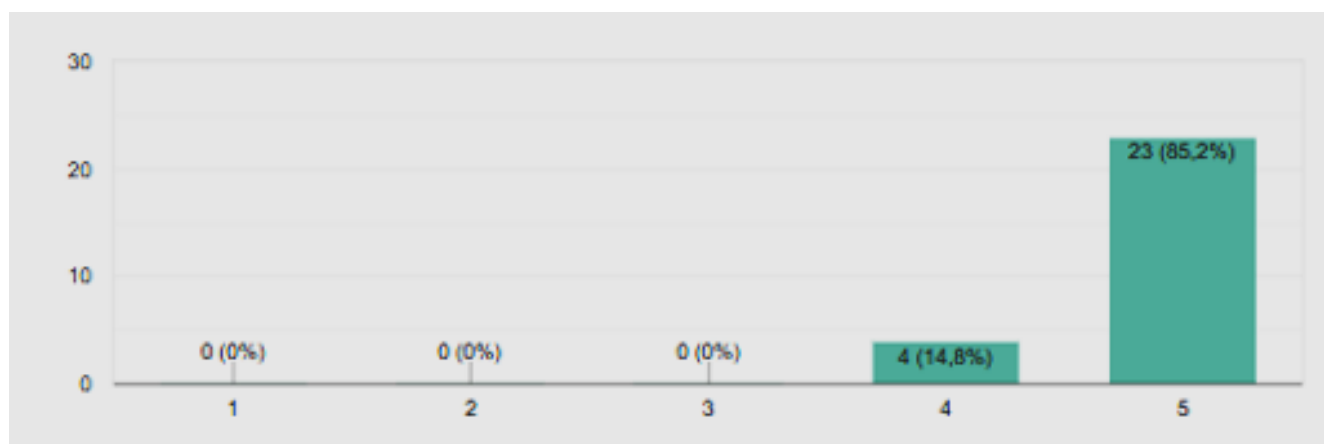

Рис. 2. Відповіді на запитання «Чи вважаєте Ви, що підготовка фахівців за ОПП Фінанси, банківська справа та страхування / Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок є актуальною і необхідною для регіону?»

Відповіді демонструють високий запит на фахівців та ринкові перспективи випускників. Переважна більшість респондентів (85,2%) вважають підготовку надзвичайно необхідною і оцінили необхідність програми на найвищий бал, 14,8 % – на 4 бали.

Середня оцінка відповіді на запитання щодо актуальності та необхідності підготовки фахівців за ОПП для регіону становить 4,9 бала, що складає 98,0 % від максимальної оцінки. Зазначимо, що у попередніх опитуваннях ці показники становили: 2021 рік – 4,3 бала, січень-лютий 2025 року – 4,9 бала, що свідчить про стабільність думок стейкхолдерів щодо значущості для регіону підготовка фахівців за даними ОПП..

Рівень зацікавленості роботодавців у прийомі на роботу випускників ПДАУ є високим: 66,7 % респондентів висловили максимальну зацікавленість, ще 25,9 % оцінили її на «4». Високий рівень зацікавленості (бали 4 та 5) висловили 92,6% опитаних (рис. 3).

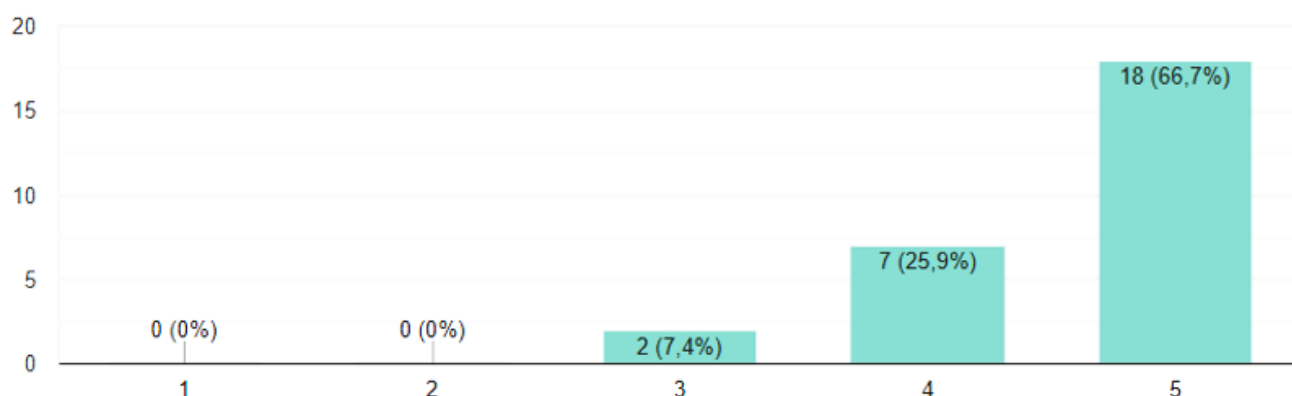

Рис. 3. Розподіл відповідей стейкхолдерів на питання щодо зацікавленості в прийомі на роботу випускників ПДАУ ОПП Фінанси, банківська справа та страхування / Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

Лише 7,4% (2 особи) поставили середній бал – 3, що може бути пов'язано зі специфікою діяльності (наприклад, вузькопрофільні підприємства) та напряду не залежить від якості підготовки фахівців за певною ОПП.

Форми співпраці, які вже реалізуються партнерами ОПП, наведені у табл. 2.

Таблиця 2

**Форми співпраці, що реалізуються із стейкхолдерами
ОПП Фінанси, банківська справа та страхування /
Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок**

Форми співпраці стейкхолдерів із ПДАУ	Кількість отриманих відповідей	
	Кількість згадувань	% респондентів, які зазначили відповідні знання та вміння
Організація виробничих та/або навчальних практик здобувачів вищої освіти ПДАУ на нашому підприємстві (організації, установі)	16	59,3
Проведення навчальних екскурсій у межах освітнього процесу	12	44,4
Рецензування освітньо-професійних програм	11	40,7
Стажування (підвищення кваліфікації) викладачів ПДАУ на нашому підприємстві (організації, установі);	8	29,6
Проведення занять фахівцями підприємства (організації, установи) в ПДАУ	7	25,9
Надання консультацій щодо оновлення тем курсових та кваліфікаційних робіт	7	25,9
Участь у роботі комісій із захисту звітів по виробничих практиках та захистах кваліфікаційних робіт	6	22,2
Інформаційне забезпечення написання курсових, кваліфікаційних робіт	5	18,5
Жодне з переліченого	3	11,1
Інше (Крони з фінансової грамотності)	1	3,7

За результатами опитування найбільш реалізованими формами співпраці є:

– надання баз для проходження виробничих практик для здобувачів вищої освіти ПДАУ на підприємстві (організації, установі) – найпоширеніша форма співпраці, яку зазначили 59,3 % респондентів;

– проведення навчальних екскурсій у межах освітнього процесу – цю форму співпраці реалізують 44,4 % стейкголерів;

– рецензування освітньо-професійних програм – 40,7 % респондентів зазначили, що залучені до цього процесу.

Тобто, найбільша активність спостерігається в сфері практичної підготовки студентів через організацію практик та проведення екскурсій фахівцями підприємств.

Форми співпраці, які плануються партнерами ОПП, наведені у табл. 3.

Таблиця 3

**Форми співпраці, що плануються стейкхолдерами
ОПІ Фінанси, банківська справа та страхування /
Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок**

Форми співпраці стейкхолдерів із ПДАУ	Кількість отриманих відповідей	
	Кількість згадувань	% респондентів, які зазначили відповідні знання та вміння
Організація виробничих та/або навчальних практик здобувачів вищої освіти ПДАУ на нашому підприємстві (організації, установі)	13	48,1
Рецензування освітньо-професійних програм	9	33,3
Проведення навчальних екскурсій у межах освітнього процесу	9	33,3
Проведення занять фахівцями підприємства (організації, установи) в ПДАУ	7	25,9
Стажування (підвищення кваліфікації) викладачів ПДАУ на нашому підприємстві (організації, установи);	6	22,2
Інформаційне забезпечення написання курсових, кваліфікаційних робіт	5	18,5

У подальшому стейкхолдери планують реалізувати переважно ті ж форми співпраці з ПДАУ:

1. Організація виробничих та/або навчальних практик здобувачів вищої освіти ПДАУ на підприємстві – популярна форма співпраці, яку планують 54,2 % респондентів.

2. Рецензування освітньо-професійних програм – мають намір здійснювати 37,5 % респондентів.

3. Проведення навчальних екскурсій у межах освітнього процесу — планують 33,3 % респондентів.

У планах роботодавців також гостьові лекції, прийом на стажування викладачів ПДАУ та надання інформації для написання курсових і кваліфікаційних робіт. Аналіз планів щодо майбутньої взаємодії свідчить про готовність партнерів не лише підтримувати наявні зв'язки, а й поглиблювати їх у напрямках науково-методичної підтримки та професійного розвитку викладацького складу.

Порівняльний аналіз реалізованих та планованих форм співпраці дозволяє зробити висновки про стабільність пріоритетів: практична підготовка залишається фундаментом взаємодії (майже половина опитаних планують і надалі приймати

студентів на практику); третина стейкхолдерів готова долучатися до вдосконалення змісту освіти через рецензування програм та організацію екскурсій.

Важливою є оцінка успішності випускників ОПП Фінанси, банківська справа та страхування / Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок ПДАУ роботодавцями. На питання «Чи працюють на даний час / проходять практику або працювали раніше / проходили практику на Вашому підприємстві (в організації/установі) випускники / студенти ПДАУ ОПП Фінанси, банківська справа та страхування / Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок?» були отримані наступні відповіді (рис. 4).

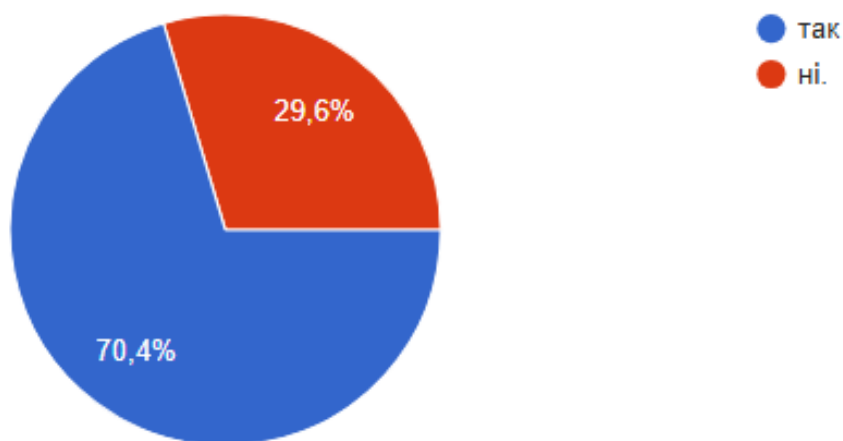

Рис. 4. Розподіл відповідей щодо наявності досвіду практичної взаємодії стейкхолдерів із випускниками / здобувачами вищої освіти ОПП Фінанси, банківська справа та страхування / Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок ПДАУ

Оцінка реальної якості навчання відбувається через досвід практичної взаємодії: 17 (70,4 %) опитаних організацій вже мають досвід співпраці зі студентами або випускниками ПДАУ (працевлаштування або проходження практики). Думка респондентів щодо підготовки фахівців з фінансів, банківської справи та страхування базується переважно на оцінці рівня підготовки й компетентностей випускників ОППП минулих років.

Серед респондентів, які мали справу з випускниками, рівень задоволеності їхньою підготовкою є дуже високим – 89,5% повністю ними задоволені (бал 5), по одному респонденту (5,3 %) оцінили підготовку на бали 4 та 3 (рис. 5).

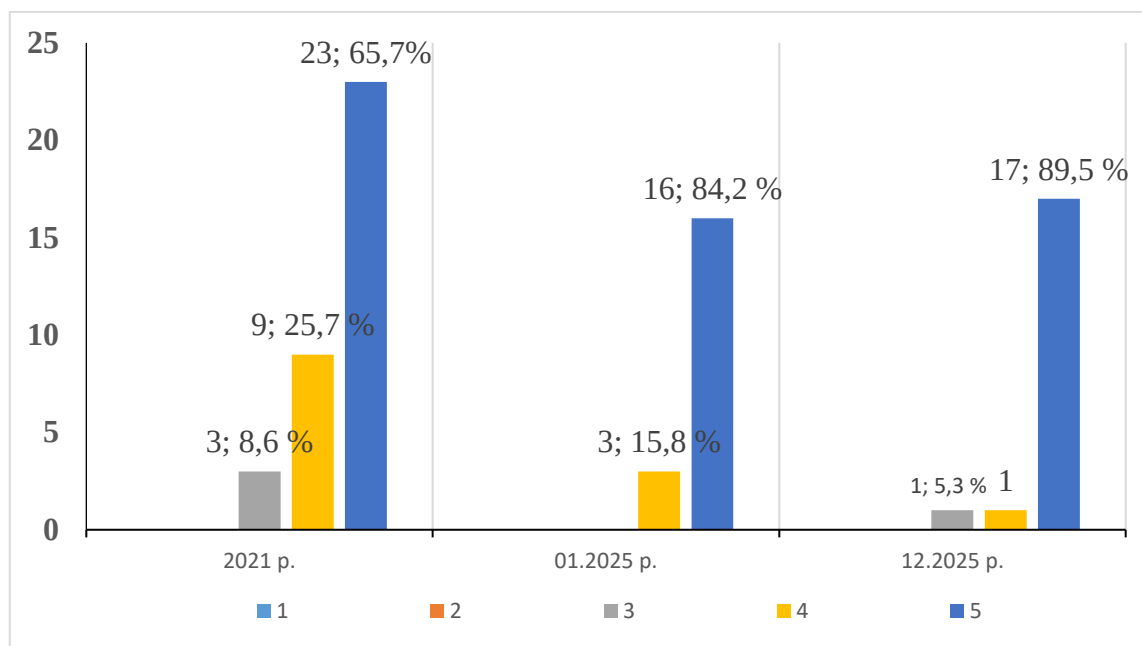

Рис. 5. Розподіл відповідей стейкхолдерів на питання щодо задоволеності рівнем професійної підготовки та придатністю до працевлаштування випускників ПДАУ ОПІ Фінанси, банківська справа та страхування / Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

У 2021 році середня оцінка задоволеності стейкхолдерів рівнем підготовки випускників ОПІ складала 4,57 бала (91,4% максимальної оцінки), а в січневому та грудневому опитуваннях 2025 року цей показник був на однаковому рівні 4,84 бали (96,8% від максимальної оцінки). Високий рівень оцінки засвідчує, що підготовка випускників ПДАУ відповідає вимогам роботодавців.

У поточному опитуванні респондентам уперше було поставлене запитання щодо спеціалізованого програмного забезпечення яке, на їхню думку, доцільно використовувати при підготовці фахівців за ОПІ.

Рекомендації щодо доцільного програмного забезпечення згруповані за ключовими відповідями: MS Excel – 9; Power BI – 6, Tableau - 2, спеціалізоване банківське/страхове ПЗ (типу «Клієнт-Банк», М.Е.Дос – 2, SAP – 2, BAS (для фінансового обліку), COTA, банківськими / ERP / CRM / системами та сервіси податкової звітності – 3.

Цікавими є наступні відповіді респондентів:

– «Гадаю в цьому відсутня потреба саме для роботи в банку. Бо більшість ПЗ є Унікальними та переважно не є складним».

– «В роботі податкової служби використовується професійне програмне забезпечення, яке не можемо рекомендувати для загалу».

– «Симуляційні платформи для банківської діяльності та ринків (наприклад, Trade Platform, Virtual Trading Rooms), інструменти для моделювання та ризик-менеджменту (напр., Palisade DecisionTools, Murex), а також ERP-системи (SAP, Oracle) та спеціалізовані ПЗ для страхування (напр., Duck Creek, Guidewire), щоб дати студентам практичні навички роботи з реалістичними фінансовими інструментами та даними».

Відповіді на відкрите запитання «Які, на Вашу думку, сильні сторони в ОПП «Фінанси, банківська справа та страхування / Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок?» було згруповано за смисловими категоріями, при цьому одна відповідь могла містити кілька згадувань (табл. 4).

Таблиця 4

**Сильні сторони ОПП Фінанси, банківська справа та страхування /
Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
за результатами контент-аналізу відповідей стейкхолдерів**

Категорія	Кількість згадувань	% від загальної кількості респондентів
Практична спрямованість, поєднання теорії з практикою, кейси	18	66,7
Комплексність і міждисциплінарність підготовки	14	51,9
Універсальність випускників, широкі кар'єрні можливості	13	48,1
Розвиток аналітичного та фінансового мислення, робота з даними	12	44,4
Професіоналізм викладацького складу, сильна теоретична база	11	40,7
Актуальність змісту ОПП, відповідність сучасним вимогам ринку	10	37,0
Взаємодія з роботодавцями, практики та стажування	6	22,2
Високий рівень базової підготовки та конкурентоспроможність випускників	5	18,5

Аналіз відповідей респондентів засвідчує чітке усвідомлення ключових переваг освітньо-професійних програм. До «сильних сторін» віднесено практичну спрямованість програми, професіоналізм викладацького складу та адаптованість до змін регуляторного середовища. Головною перевагою більшість респондентів є практична спрямованість навчання та поєднання теорії з реальними кейсами з банківської, страхової й інвестиційної діяльності (відмітили 66,7 % респондентів). Вагомою сильною стороною ОПП 51,9 % респондентів вважають комплексність і

міждисциплінарність підготовки, що забезпечує цілісне бачення фінансової системи та підготовку універсальних фахівців. 48,1 % відповідей також містить згадки про широкі кар'єрні можливості випускників у різних сегментах ринку. Важливою перевагою програм є розвиток аналітичного й фінансового мислення, уміння працювати з фінансовими даними, оцінювати ризики та приймати обґрунтовані рішення (12 згадувань або 44,4 %). 40,7 % респондентів відзначили високий професіоналізм викладацького складу. Крім того, респонденти наголошують на сильній теоретичній базі, актуальності змісту ОПП, його відповідності сучасним вимогам фінансового ринку, взаємодії з роботодавцями й можливостях практичної підготовки. Загалом ОПП оцінюються як сучасні, практикоорієнтовані та конкурентоспроможні.

Більшість респондентів (63,0 %) не бачать жодних слабких сторін ОПП Фінанси, банківська справа та страхування / Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок (табл. 5), для поірівняння минулого опитування таких відповідей було 90,9 %.

Таблиця 4

**Слабкі сторони ОПП Фінанси, банківська справа та страхування /
Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
за результатами контент-аналізу відповідей стейкхолдерів**

Категорія	Кількість згадувань	% від загальної кількості респондентів
Відсутність / немає слабких сторін	17	63,0
Недостатня практична підготовка / обмежений доступ до фінансових інструментів	7	25,9
Необхідність збільшення практичних кейсів і сучасних цифрових інструментів	5	18,5
Повільне оновлення програм / адаптація до змін фінансового середовища	3	11,1
Недостатній розвиток soft skills / комунікація, клієнтоорієнтованість	2	7,4
Обмежена кількість міждисциплінарних модулів	2	7,4
Велике навантаження / складність відповідальності	1	3,7

Серед потенційних недоліків ОПП відзначаються обмежена практична підготовка, потреба в додаткових кейсах та сучасних цифрових інструментах, повільне оновлення навчальних програм і недостатній розвиток soft skills.

Порівняно з сильними сторонами, такими як практична спрямованість, комплексність підготовки та розвиток аналітичних навичок, висновки щодо слабких сторін частково узгоджуються: програми практичні, але можуть стати ще більш актуальними та інтегрованими у цифрову й міждисциплінарну сферу. Загалом думки про сильні й слабкі сторони гармонійні, адже навіть відзначені недоліки вказують на «зони зростання» - напрямки для подальшого вдосконалення, а не на фундаментальні прогалини у програмі.

Загалом, можна зробити висновок, що більшість роботодавців задоволені змістом ОПП та програмою підготовки. Респонденти відзначають сильну теоретичну та практичну основу, високий професіоналізм викладачів і наявність можливостей для розвитку студентів у реальних умовах роботи. Освітньо-професійні програми «Фінанси, банківська справа та страхування» та «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» забезпечують належну підготовку фахівців завдяки поєднанню теоретичних знань та практичних навичок. Це дозволяє випускникам швидко адаптуватися до вимог ринку праці, підтверджуючи високий рівень актуальності та практичної спрямованості ОПП.

Результати анкетування узагальнили:

Безкровний О. В. – гарант ОПП Фінанси, банківська справа та страхування першого (бакалаврського) рівня, к.е.н., доцент, декан факультету обліку та фінансів, професор кафедри фінансів, економічних досліджень і туризму;

Єгорова О. В., к.е.н., доцент, професор кафедри фінансів, економічних досліджень і туризму.